

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Arkivsak: 23/395
Møtedato/tid: 07.11.2023 kl. 08:30
Møtested: Rådhuset Rissa, Kommunestyresalen

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Ola Lund Renolen på telefon 994 48 040, eller e-post: Ola.renolen@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 01.11.2023

Torkil Berg (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ola Lund Renolen
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
44/23	Konsek Trøndelag IKS - kontrollutvalgets sekretariat
45/23	Kontrollutvalgets rolle og oppgaver
46/23	Kontrollutvalgets arbeidsform
47/23	Rapport fra statlig forvaltningskontroll av landbruksområdet - orientering til kontrollutvalget
48/23	Referatsaker
49/23	Innspill til kontrollarbeidet
50/23	Godkjenning av møteprotokoll

Konsek Trøndelag IKS - kontrollutvalgets sekretariat

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

07.11.2023

Saknr

44/23

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/336 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Saksopplysninger

Indre Fosen kommune er en av 46 kommuner/fylkeskommuner som er deltagere/eiere i Konsek Trøndelag IKS (Konsek) og som har valgt Konsek som sitt lovpålagte sekretariat for kontrollutvalget.

Vurdering

For at kontrollutvalget skal være godt kjent med sitt sekretariat, vil sekretær gi en nærmere presentasjon av selskapet i møtet. Sekretær vil også si noe om hva dere kan forvente og ikke forvente av oss i Konsek.

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Kontrollutvalgets rolle og oppgaver

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

07.11.2023

Saknr

45/23

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/453 - 1

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering

Utrykt vedlegg

[Kontrollutvalgsboka](#)

Bakgrunn

For at kontrollutvalget skal fungere godt krever det opplæring og kontinuerlig oppdatering av utvalgsmedlemmene. Noen oppgaver er lovpålagte og kan legges inn i systemer og rutiner, mens utvalgets handlingsrom til å initiere egne saker handler om rolleforståelse og definering av handlingsrom. Forståelsen av eget handlingsrom må igjen også ses i sammenheng med andre organers handlingsrom og ansvarsoppgaver: revisjonen, kommunens administrasjon, statsforvalteren og utvalgte plass i den kommunale forvaltningen er noen av de problemstillingene som kan knyttes til begrepet rolleforståelse. Det er et komplekst begrep som alltid kan og må utfordres gjennom opplæring.

Kontrollutvalgets rolle og oppgaver vil derfor være et fast punkt på dagsorden gjennom hele perioden for man blir egentlig aldri helt ferdig opplært. Det dukker stadig opp nye problemstillinger som er interessante og relevante for kontrollutvalgets arbeid.

Saksopplysninger

I likhet med øvrige politiske utvalg velges kontrollutvalget av kommunestyret etter valget. I og med at samtlige av kontrollutvalgets medlemmer er helt nye i dette vervet, vil kontrollutvalgets sekretariat orientere om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og funksjon, samt om utvalgets plass i den kommunale forvaltningen.

Kontrollutvalgets plass i den kommunale forvaltningen.

Kontrollutvalget ble opprettet i medhold av kommuneloven fra 1992. Formålet var å sikre kommunene en egenkontroll basert på demokratiske prinsipper. Dette ble sett på som en del av den kommunale selvstyret og skulle på sikt redusere behovet for statlig tilsyn. I henhold til kommuneloven § 22-1 er det kommunestyret som har det øverste tilsynet med den kommunale forvaltningen. Kommunestyret skal imidlertid velge et eget kontrollutvalg som skal gjennomføre dette tilsynet på kommunestyrets vegne, dette fremgår av § 23-1 1. ledd. Kontrollutvalget har en uavhengig stilling i forvaltningen. Utvalget skal utøve sin funksjon på vegne av kommunestyret og er kun underlagt kommunestyret. Kontrollutvalget må utøve sin funksjon med høy integritet og skal opptre nøytralt uavhengig av politiske føringer.

Kontrollutvalget har et eget sekretariat som også er uavhengig av den øvrige forvaltningen. Kontrollutvalget skal påse at kommunen har en betryggende revisjonsordning, hvor revisor rapporterer resultatene av sitt arbeid til kontrollutvalget. Kontrollutvalget er ansvarlig for kontroll med hele den kommunale virksomheten. Kontrollutvalgets kontrollansvar er ikke begrenset til administrasjonen, men omfatter også formannskapet, andre politiske utvalg, ordfører og selskaper hvor kommunen har eierinteresser. Kontrollutvalget skal føre tilsyn med selve forvaltningen for å påse at kommunestyrets vedtak og intensjoner følges opp, at forvaltningen drives etter gjeldende rett og at den enkelte innbygger får lovfestede tjenester og rettigheter. Kontrollutvalget skal ikke overprøve politiske prioriteringer eller den politiske hensiktsmessigheten av et vedtak. Utvalget kan likevel uttale seg dersom kommunestyret for eksempel har truffet, eller er i ferd med å treffe, et vedtak som vil være ulovlig.

Kontrollutvalget kan kontrollere om saker til kommunestyret er forsvarlig utredet. For å gi kontrollutvalget gode arbeidsbetingelser må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Det vil si budsjettmidler, sakkyndig sekretariatsbistand, revisjonsressurser og innsynsrett i henhold til gjeldene lovverk.

Kontrollutvalgets oppgaver

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at følgende oppgaver blir utført:

Regnskapsrevisjon - Utvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte, at regnskapsrevisjonen blir utført i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjoner og avtaler med revisor, og at regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene som blir stilt i lovverket.

Forvaltningsrevisjon - Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon av kommunens administrasjon og av selskapene som kommunen har eierinteresser i.

Kontrollutvalget skal lage en plan for gjennomføringen av forvaltningsrevisjoner. Planen skal være basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Planen vedtas av kommunestyret.

Utvalget skal også se til at administrasjonen setter i verk vedtak som er gitt av kommunestyret etter forvaltningsrevisjoner.

Eierskapskontroll - Kontrollutvalget skal føre kontroll med forvaltningen av kommunens eierskap gjennom eierskapskontroller. Kontrollutvalget skal lage en plan for gjennomføring av eierskapskontrollene, planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Planen vedtas av kommunestyret. Kontrollutvalget skal rapportere om resultatene av kontrollene til kommunestyret. Utvalget skal også se til at administrasjonen setter i verk vedtak som er gitt av kommunestyret etter forvaltningsrevisjoner.

Budsjett for kontrollarbeidet - Utvalget setter opp forslag til årsbudsjett for revisjon, sekretariatet og kontrollutvalgets egen drift og sender dette til kommunestyret med anbefaling om vedtak.

Valg av revisjonsordning - Kontrollutvalget avgir innstilling om valg av revisjonsordning til kommunestyret og eventuelt innstiller på valg av revisor. Utvalget skal arbeide for å sikre god kvalitet i kommunens tjenester, sikre god produktivitet, effektiv ressursutnyttelse, ivareta innbyggernes rettsikkerhet i kontakt med kommunen, og sikre at politiske vedtak følges opp.

Kontrollutvalgets rettigheter og plikter

Innsynsrett

Kontrollutvalget bestemmer selv hvilke undersøkelser som skal iverksettes. Utvalget kan legge frem saker med forslag til vedtak til behandling i kommunestyret. Utvalget har ikke instruksjonsmyndighet overfor administrasjonen, men kan søke tilslutning hos kommunestyret. Kontrollutvalget kan kreve enhver opplysning eller tilgang til et hvert dokument i kommunen, uavhengig av taushetsplikt og om opplysningene er unntatt offentlighet. Innsynsretten gjelder kontrollutvalget som organ, det er sekretariatet som krever innsyn på vegne av kontrollutvalget som ledd i saksforberedelsene.

Kontrollutvalget kan kreve opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre kontroll av; interkommunale selskaper etter IKS-loven, interkommunale politiske råd; kommunale oppgavefelleskap; aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer, jf. kommuneloven § 23-6 første ledd. Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være til stede i disse møtene, jf. kommuneloven 23-6 femte ledd.

Taushetsplikt

For kontrollutvalget gjelder de alminnelige reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven §13. Dette innebærer at kontrollutvalget plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger som er knyttet til personlige forhold og næringsopplysninger. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet. En utbredt misforståelse er at folkevalgte kan pålegges taushetsplikt for alle typer opplysninger som kommer fram i lukkede møter, dette er ikke riktig. Det er kun opplysninger knyttet til lovbestemt taushetsplikt, som f.eks. personlige forhold og næringsopplysninger.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat vil gi en nærmere orientering om kontrollutvalgets rolle og funksjon i tilknytning til behandlingen av saken og Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Invitasjon til regionsamling for kontrollutvalgene

For at kontrollutvalgene skal få en best mulig start på valgperioden både som et kollegium og i sitt arbeid, så inviterer Konsek Trøndelag til regionale dagsamlinger.

Hensikten er å gi kontrollutvalget en økt motivasjon og trygghet i rollen så tidlig som mulig i valgperioden slik at de i større grad kan bidra til en bedre måloppnåelse for kommunen.

Tid og sted

Tid: 09:30 – 16:00 (inkl. registrering frem til kl 10:00):

Røros: mandag 15. januar

Trondheim: tirsdag 16. januar

Steinkjer: onsdag 17. januar

Mosjøen: torsdag 18. januar

Intensjon og utbytte

- Få motivasjon og engasjement for oppgaven
- Få en dypere forståelse for hva kontrollutvalgsrollen går ut på
- Bedre forståelse av hvordan samspillet mellom aktørene i egenkontrollen kan utvikles
- Utvikle mål for hva utvalget vil oppnå i løpet av perioden
- Gjøre utvalget bedre rustet til å møte uforutsette hendelser
- Utveksle erfaringer og knytte nettverk med andre utvalg i regionen

Det legges opp til mye gruppearbeid og refleksjon innad i det enkelte kontrollutvalg og i plenum.

Sekretærene for de enkelte utvalgene deltar og vil gå mellom sine utvalg. Prosessveileder Ellen

Halsbog Lange fra NKRF vil sammen med våre folk fasilitere dagen.

Program (foreløpig)

KL 09:30 Registrering med enkel servering

KL 10:00 Innledning av aktørene i egenkontrollen - Hva forventer de av et kontrollutvalg og hvordan kan vi få til et godt samspill?

Jobbe med ulike oppgaver som for eksempel:

Når skal kontrollutvalget agere, og hvordan?

Domstol eller bidra til læring og forbedring?

Jobbe på oppdrag for kommunestyret og samtidig være uavhengig. Hva innebærer det i praksis?

Hvor er det størst risiko for at noe kan gå galt – fremgangsmåte og prioritering?

KL 12:30 – 13:30 LUNSJ

KL 13:30 «Slik vil vi jobbe» - Innledning og arbeid i grupper

Hvordan kan det enkelte kontrollutvalg jobbe for å drive en aktiv kontroll?

Vi starter en prosess med en bevisstgjøring på hva kontrollutvalgene kan forvente av aktørene i egenkontrollen og hva som er deres mål med arbeidet i kontrollutvalget.

KL 15:30 – 16:00 Oppsummering og avslutning

Påmelding og kostnad

Pris er selvkost, men maksimum kr 2000 pr medlem. Det faktureres i etterkant.

Påmelding innen den 5. januar 2024 til post@konsek.no

Oversikt over plassering

RØROS 15.JANUAR	TRONDHEIM 16.JANUAR	STEINKJER 17.JANUAR	MOSJØEN 18.JANUAR
OPPDAL	MALVIK	STEINKJER	LURØY
RENNEBU	MELHUS	LEKA	HEMNES
HOLTÅLEN	SKAUN	NAMSKOGAN	MO I RANS
RØROS	INDRE FOSEN	RØYRVIK	VEFSN
OS	ORKLAND	LIERNE	HATTFJELLDAL
TOLGA	HITRA	SNÅSA	GRANE
TYNSET	FRØYA	VERDAL	
ALVDAL	SELBU	FROSTA	
FOLLDAL	TYDAL	INDERØY	
	MIDTRE GAULDAL	NAMSOS	
	HEIM	OVERHALLA	
	ØRLAND	GRONG	
	ÅFJORD	HØYLANDET	
	MERÅKER	FLATANGER	
	LEVANGER	ØSEN	
	TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE		

Kontrollutvalgets arbeidsform

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

07.11.2023

Saknr

46/23

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/336 - 3

Forslag til vedtak

Saken fremmes uten forslag til vedtak.

Utrykt vedlegg

[Veileder håndtering av henvendelser til kontrollutvalget](#)

Saksopplysninger

Kontrollutvalget må ta stilling til hvordan det ønsker å arbeide med sitt område.

Følgende punkt avklares i dette møtet:

- Møtedag og klokkeslett
- Håndtering av henvendelser

Videre bør utvalget at stilling til om det ønsker å ha med følgende saker til hvert møte:

- Eventuelt - her kan det f.eks. bes om orienteringer fra administrasjonen, endring av møtedatoer
- Aktuelt fra utvalgene - hvert medlem følger opp et utvalg
- Utvalgets egne vedtak - oppfølging og status på vedtakene som kontrollutvalget har fattet

Rapport fra statlig forvaltningskontroll av landbruksområdet - orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

07.11.2023

Saknr

47/23

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&58

Arkivsaknr 21/13 - 8

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg

Tilbakemelding på rapport - forvaltningskontroll på landbruksområdet 2023

Følgelbrev

Rapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet

Saksopplysninger

Statsforvalteren har i juni 2023 kontrollert om kommunen gjennom sin internkontroll har etablert systemer og rutiner som sikrer at tilskuddsordningene forvaltes i samsvar med gjeldende landbrukspolitikk, og i henhold til gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Målet med kontrollen er å ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes til det formålet de er tiltenkt gjennom en målrettet og effektiv forvaltning. Kontrollen skal videre sikre at lover og regler overholdes, og at rettssikkerheten til søker ivaretas. Statsforvalteren har i sin kontroll gjennomgått rutiner, søknader og andre aktuelle dokumenter knyttet til de kontrollerte ordningene. Det ble også sendt ut et egenvurderingsskjema som kommunen skulle svare på. Kontrollmøte mellom Indre Fosen Kommune og Statsforvalteren ble avholdt 14. juni 2023 og Statsforvalterens rapport er datert 3. juli 2023. Statsforvalteren har en merknad og viser til tre avvik.

Merknaden er generell og peker på at det er behov for å videreutvikle systemene for internkontroll.

Avvik 1 er knyttet til jordbruksproduksjon på korn og statsforvalterens avvik er basert på at kommunens vurderinger ikke er skriftliggjort.

Avvik 2 peker på manglende vurdering av driftsfellesskap og statsforvalterens avviksmelding er basert på at kommunen ikke har vurdert driftsfellesskap for flere foretak for søknadsomgangen for 2022.

Avvik 3 peker på manglende dokumentasjon av vurdering av om vilkår er oppfylt og statsforvalterens avviksmelding er basert på at kommunen i for liten grad dokumenterer og bruker flyfoto for å vurdere om omsøkte tilskudd er berettiget.

Rapporten ligger vedlagt.

Indre Fosen kommune fikk frist til 04.09.2023 for å rette opp de påpekte avvikene.

Vurdering

I svaret fra Indre Fosen Kommune datert 04.09.2023 fremgår det at merknaden svares ut med at det jobbes kontinuerlig med å videreutvikle internkontrollen.

Avvik 1 anses som lukket da vurderinger vil bli skriftliggjort og at det er tatt inn rutinebeskrivelsen på produksjonstilskudd.

Avvik 2 anses som lukket da man i fremtiden vil bruke rapporten om mulig driftsfellesskap i selve saksbehandlingen og ikke bare som grunnlag for utplukk til kontroll.

Indre Fosen kommune er ikke enig i de vurderingene Statsforvalteren legger til grunn for avvik 3. «Vi vil fortsette å bruke flyfotoene vi har tilgjengelig på saksbehandlingstidspunktet, samt bruke lokalkunnskapen som er bygd opp over mange år blant våre saksbehandlere i behandling av søknader om regionalt miljøtilskudd.»

Konklusjon

Som det går fram av redegjørelsen fra Indre Fosen Kommune er enten avvikene lukket eller at de bestrides. Statsforvalteren vil følge opp saken fra sin side. Kontrollutvalget kan be administrasjonen orientere om videre framdrift i arbeidet med internkontrollen generelt, og en avklaring rundt uenigheten med statsforvalteren angående avvik 3 særskilt på et senere tidspunkt, om kontrollutvalget finner det hensiktsmessig.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget tar saken til orientering.

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Deres ref.

Vår ref.
23/3287 - 4

Dato
04.09.2023

Svar på rapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet

Viser til deres brev datert 03.07.2023 der dere ber om redegjørelse innen 4. september 2023 for de tiltak som er satt i verk for å rette opp avvik, samt merknaden i rapporten.

Merknad 1: Indre Fosen kommune vil fortsatt jobbe kontinuerlig med internkontroll. Vi vil konkretisere vår praktisering av aktsomhetsvurdering opp mot «god tro» og få med at alle rapporter som omhandler vurdering av «vanlig jordbruksproduksjon» i fagsystemet i eStil-PT blir vurdert i henhold til gjeldende rundskriv. Vi jobber også med å videreutvikle rutinebeskrivelsen til praktisering av regelverket på regionale miljøtilskudd.

Avvik 1: Indre Fosen kommune vil fremover skriftliggjøre vurderingene som er gjort i forhold til vanlig jordbruksproduksjon på korn. Dette er tatt inn i rutinebeskrivelsen på produksjonstilskudd.

Avvik 2: Indre Fosen kommune vil fremover bruke rapporten om mulig driftsfellesskap i saksbehandling, og ikke bare som grunnlag for utplukk til kontroll.

Avvik 3: I rundskriv 2022/19 under kap. 4. Forberedelser før saksbehandling står det under overskriften Utrednings- og informasjonsplikt: «Forvaltningen har en utrednings- og informasjonsplikt etter forvaltningsloven § 17. Av bestemmelsen fremgår det at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Utgangspunktet er at dokumentasjonen det bes om i søknadsskjemaet er tilstrekkelig til at saksbehandler kan fatte vedtak i saken.

Saksbehandler bør likevel innhente ytterligere dokumentasjon i tilfeller hvor det er grunn til å betvile opplysningene som er gitt eller behov for å undersøke enkelte forhold i saken nærmere. I saker om avkorting for feilopplysning og avkorting for brudd på annet regelverk, vil det være behov for å innhente flere opplysninger enn det som fremgår av søknaden for å vurdere om det konkrete bruddet på annet regelverk, om det er gitt feil opplysninger og om søker har opptrådt uaktsom eller forsettlig. I slike saker bør derfor saksbehandler ta kontakt med foretaket slik at grunnlaget for de foreløpige vurderingene kan kommenteres.»

Indre Fosen kommune er ikke enig i de vurderingene Statsforvalteren legger til grunn for avvik 3. Kommunen mener at det ikke foreligger fakta som forsvarer en konklusjon om manglende dokumentasjon av vurdering av om vilkår er oppfylt. I all hovedsak ble observasjonene av avvik som ble sendt over til kommunen i forbindelse med foreløpig rapport tatt bort i forvaltningsdialogen. Kommunen hadde altså lagt riktige opplysninger til grunn i saksbehandlingen. Statsforvalteren skriver

allikevel at *“Inntrykket er likevel at kommunen i saksbehandlingen i for liten grad dokumenterer og bruker flyfoto for å vurdere om omsøkte tilskudd er berettigede.”* For å skape god læring og forbedring av forvaltningspraksis bør avvik forankres i faktum som er presise og kan dokumenteres, noe vi mener ikke er gjort i dette tilfellet. Vi stiller derfor spørsmål ved at den generelle oppfatningen som Statsforvalteren uttrykker i forhold til kommunens bruk av flyfoto kvalifiserer til avvik.

Vi ønsker også at Statsforvalteren forelegger saken for Landbruksdirektoratet for uttalelse om hvordan *«at saken er så godt opplyst som mulig før vedtaks treffes»* er å forstå. Innebærer dette at kommunen for hvert periodisk ajourhold av AR5 ved saksbehandling av RMP-søknader skal se igjennom alle flyfoto på alle omsøkte tiltak som kan sannsynliggjøres på flyfoto? Og at dette skal dokumenteres skriftlig i merknadsfeltet på alle søknader? Og det på et detaljnivå nede på 1- 2 dekar?

Indre Fosen kommune vil fortsatt tilstrebe å legge korrekte opplysninger til grunn i saksbehandling, og vil gjøre løpende tilpasninger som forbedrer praksis. Vi vil fortsette å bruke flyfotoene vi har tilgjengelig på saksbehandlingstidspunktet, samt bruke lokalkunnskapen som er bygd opp over mange år blant våre saksbehandlere i behandling av søknader om regionalt miljøtilskudd.

Med hilsen
Hege Hopen Amundal
fagleder landbruk
91398595

Hvis du ønsker å svare på dette brevet, send inn sikkert via dette skjemaet:

[Lenke til kontaktskjema](#)

Oppgi gjerne dette saksnummeret i skjemaet: 23/3287

Du kan også kontakte oss per post til:

Indre Fosen kommune
Postboks 23, 7101 RISSA
Sentralbord: 74 85 51 00

Indre Fosen kommune
Postboks 23
7101 RISSA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Odd Lutnæs Sakshaug, 74 16 80 87

Rapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet - Indre Fosen kommune

Den vedlagte rapporten er utformet med bakgrunn i Statsforvalterens observasjoner under kontroll i Indre Fosen kommune.

Kontrollen ble gjennomført 14. juni 2023, etter varsel av 24. april 2023.

Statsforvalterens funn er sortert i avvik og merknader. Som det framgår av rapporten ble det registrert 3 avvik og 1 merknad.

Lukking av avvik

Vi ber om en redegjørelse innen 4. september 2023 for de tiltak som er satt i verk for å rette opp registrerte avvik. Det bes om at også merknaden vi har registrert kommenteres.

Med hilsen

Kjersti Alne Solberg (e.f.)
Fungerende landbruksdirektør
Landbruksavdelingen

Odd Lutnæs Sakshaug
seniorrådgiver
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

1 5 ENDELIG RAPPORT - 2023 - Indre Fosen

Kopi til:

KONSEK TRØNDELAGE IKS

Postboks 2564

7735

STEINKJER

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Rapport etter forvaltningskontroll

Kontrollert kommune:	Indre Fosen kommune
Dato rapport:	3. juli 2023
Dato for kontrollmøte:	14. juni 2023
Kontrollleder:	Odd Lutnæs Sakshaug
Gjennomført av:	Trude Larsen Anders Dalland Mona Odd Lutnæs Sakshaug
Til stede fra kommunen:	Kjetil Mjøsund (Kommunedirektør) Tore Solli (Arealsjef) Hege Hopen Amundal (Rådgiver landbruk) Heidi Kjeldsli Ersøybakk (Rådgiver landbruk) Aud Dagmar Ramdal (Rådgiver landbruk) Marit Kvarmesbakk (Rådgiver landbruk) Liv Heide (Rådgiver miljø) May Britt Langmo (Rådgiver landbruk) Robin Sandvold (Rådgiver skog og utmark) Odd Marvin Askjemshalten (Rådgiver landbruk)
Kontrollerte ordninger:	Produksjons- og avløsertilskudd i jordbruket søknadsomgangen 2022. Regionale miljøtilskudd i jordbruket for søknadsomgangen 2022.

1 Sammendrag

Rapporten er skrevet med bakgrunn i Statsforvalteren sin foreløpige rapport datert 14. juni 2023 og Indre Fosen kommune sin tilbakemelding datert 23. juni 2023. Rapporten beskriver de funn (avvik og merknader) som ble avdekket. I Indre Fosen kommune er det konstatert 3 avvik og 1 merknad.

2 Generelt om kommunen

Tabellen under viser hvor mye midler Indre Fosen kommune forvaltet på de tilskuddsordningene kommunen hadde fått delegert myndighet fra staten i 2022:

Tilskuddsordning		Beløp - kr	Antall vedtak
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Utbetalt	120 971 756	289
Tilskudd til avløsning ved sykdom mm	Utbetalt	1 782 609	53
Skogfond *)	Utbetalt	1186 930	71
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)-Skogkultur	Utbetalt	481 900	71
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- veg	Utbetalt	378 130	3
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- drift	Utbetalt	191 344	13
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Innvilget	1 634 804	23
Tilskudd til regionale miljøprogram (RMP)	Utbetalt	5 393 872	181
Tilskudd til drenering av jordbruksjord	Innvilget	690 458	46
Tilskudd til tiltak i beiteområder - planleggings- og tilretteleggingstiltak	Innvilget	240 000	24
SUM		132 951 803	774

*) Kun til skogkultur. I tillegg kommer skogfond til veier og andre formål.

3 Hjemmel for kontrollen

Hjemmel for kontroll er Reglement for økonomistyring i staten § 15:

«Overordnede virksomheter skal ivareta kontroll med at underliggende virksomheter og enheter utenom statsforvaltningen som utøver forvaltningsmyndighet, utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til § 14». § 14 inneholder bestemmelser om internkontroll.

Kontrolloppgavene er delegert til Statsforvalteren i tildelingsbrev og hovedinstruksen fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

Statsforvalteren skal kontrollere om kommunen gjennom sin internkontroll har etablert systemer og rutiner som sikrer at tilskuddsordningene forvaltes i samsvar med gjeldende landbrukspolitikk, og i henhold til gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

4 Grunnlag for kontrollen

Statsforvalteren er gjennom hovedinstruksen og tildelingsbrev bedt om å vektlegge kontroll for å sikre kvalitetsmessig god tilskuddsforvaltning. Utvelgelsen av kontrollobjekter er risikobasert. Samtidig står det i tildelingsbrevet at Statsforvalteren skal ha forvaltningskontroll i 20 % av kommunene hvert år.

Målet med kontrollen er å ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes til det formålet de er tiltenkt gjennom en målrettet og effektiv forvaltning. Kontrollen skal videre sikre at lover og regler overholdes, og at rettsikkerheten til søker ivaretas.

5 Gjennomføring av kontrollen

Varsel om kontroll ble gitt i brev av 24. april 2023 og kontrollen ble gjennomført 14. juni 2023.

Statsforvalteren har gjennomgått rutiner, søknader og andre aktuelle dokumenter knyttet til de kontrollerte ordningene.

Kommunene fikk i forkant av kontrolldagen tilsendt et egenrederingsskjema som ble besvart og returnert Statsforvalteren før møtet.

Kommunen fikk oversendt en foreløpig rapport den 12. juni 2023.

Den 14. juni 2023 ble det gjennomført et Teamsmøte der de involverte i kontrollen i kommunen og hos Statsforvalteren deltok. Det ble i møtet gjennomført en forvaltningsdialog rundt de svarene kommunen hadde gitt på egenvurderingsskjemaet. Foreløpig rapport ble også gjennomgått.

Kommunen ga skriftlig tilbakemelding på fakta i foreløpig rapport den 23. juni 2023.

Foreløpig rapport og tilbakemeldinger fra kommunen er lagt til grunn for denne rapporten.

6 Kontrollområder

Tabellen under gir en oversikt over de avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:

Avvik er mangel på oppfyllelse av krav til forvaltningen av ordningen som er fastsatt i eller i henhold til

- reglement for økonomistyring i staten
- styrende dokumenter
- regelverket og/eller retningslinjer for ordningen

Merknad er forhold som ikke strider med krav, men der statsforvalteren finner grunn til å peke på behov for forbedringer.

Oversikt over avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen	
Tilskuddsordning: Generelt	
Merknad 1	<u>Behov for å videreutvikle system for internkontroll</u> Kommunen har i forbindelse med kontrollen sendt oss en rekke dokumenter, herunder «Rutiner for internkontroll på landbruk Indre Fosen kommune». Dette er et dokument som gir en oversikt over blant annet planlagte møter, utarbeidete rutiner og, ansvar mv. Hovedinntrykket fra gjennomgang av dokumenter og orientering fra kommunen på kontrolldagen, er at Indre Fosen har kommet langt i arbeidet med å etablere og holde vedlike internkontrollsystemet på landbruksområdet. Til rutinen om produksjonstilskudd, anbefales det at kommunen tar inn i rutinen deres praktisering av aktsomhetsvurdering opp mot «god tro». Vi noterer oss også at Indre Fosen kommune har endret rutinene knyttet kontroll av «vanlig jordbruksproduksjon», slik at de fra 2023 legger til grunn rapportene fra fagsystemet i eStil-PT. Det ble i forbindelse med kontrollen også gitt flere innspill til rutinebeskrivelsene til praktiseringen av regelverket på regionale miljøtilskudd. Kommunen har meldt tilbake at de vil ta med seg innspillene inn i videreutviklingen av rutinene.

	Til grunn for arbeidet med internkontroll, ligger en forståelse av at internkontroll skal tilpasses virksomhetens risiko, vesentlighet og egenart. Internkontroll skal være et løpende arbeid, der det normalt vil inngå ROS-analyser, rutiner for implementering, dokumentasjon, oppfølging, rapportering og oppdatering. For at internkontrollen skal være effektiv er det viktig at den er godt forankret i ledelsen. Det anbefales at Indre Fosen kommune fortsetter å ha søkelys på internkontroll på landbruksområdet, holder rutiner og annet som er etablert vedlike og fortsetter arbeidet med å videreutvikle systemet. Det vises til reglement for økonomistyring i staten.
Tilskuddsordning: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	
Avvik 1	<u>Manglende skriftlig dokumentasjon for vurderinger av vanlig jordbruksproduksjon på korn</u> «Rapport om vanlig jordbruksproduksjon på korn» viser flere foretak med lave kornleveranser. Kommunen har gjort vurderinger knyttet til foretakene som framkommer av rapporten, men vurderingene er ikke skriftliggjort.
Avvik fra	PT-forskrift § 2 Grunnvilkår: «<i>Tilskudd etter forskriften kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer med de dyreslag eller de vekstgruppene det søkes tilskudd for, slik disse gruppene til enhver tid er definert i medhold av jordbruksavtalen</i>» RS 2022-75 Kommentarer til regelverk, § 2 Grunnvilkår RS 2022-63 Forvaltningsansvar og saksbehandling, kap. 6 Saksbehandling og kontroll
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Det er ikke dokumentert i eStil-PT eller andre steder hvilke vurderinger som er gjort i forhold til vanlig jordbruksproduksjon på korn.
Avvik 2	<u>Manglende vurdering av driftsfellesskap</u> I «rapport om mulige driftsfellesskap» er det flere tilfeller der én person har eierinteresser i flere foretak. Kommunen har for søknadsomgangen 2022 ikke vurdert driftsfellesskap for disse foretakene.
Avvik fra	PT-forskrift § 7 Utmåling, andre ledd: «<i>Foretak som reelt sett inngår i én felles virksomhet eller på annen måte oppnår skalafordeler gjennom samarbeid og søker tilskudd til samme produksjon (driftsfellesskap), kan få beregnet tilskudd for det samlede dyretall og areal som disponeres innenfor driftsfellesskapet. Dersom foretakene uaktsomt eller forsettlig har unnlatt å opplyse om at de er i</i>

	<i>driftsfellesskap, skal tilskuddet avkortes»</i> RS 2022-75 Kommentarer til regelverk, § 7 Utmåling og driftsfellesskap
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	I de tilfeller man står overfor situasjoner hvor én person reelt sett er den som driver flere foretak, for eksempel en samdrift og et enkeltpersonforetak, vil dette kunne være nok til å konstatere driftsfellesskap mellom foretakene. Rapportene som ligger i eStil-PT skal brukes som støtte i saksbehandlingen og ikke bare som grunnlag for utplukk til kontroll. Statsforvalteren forventer at rapporten om mulig driftsfellesskap brukes i saksbehandlingen.
Tilskuddsordning: Regionale miljøtilskudd	
Avvik 3	<u>Manglende dokumentasjon av vurdering av om vilkår er oppfylt</u> Det er innvilget tilskudd til tiltak hvor det ikke er dokumentert at vilkårene er oppfylt. Det gjelder for ordningene «bratt areal» på arealer som bare har vært beita eller areal ute av drift, «slått av verdifulle jordbrukslandskap, innmark» (setervoll) til areal som ikke er slått, «skjøtsel av biologisk verdifulle areal» til areal som ikke er biologisk verdifulle, «grasdekt kantsone i åker» til areal der det ikke er fare for erosjon og avrenning av næringsstoffer til vassdrag og til «spredning av husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen» til arealer som det ikke er spredd husdyrgjødsel på.
Avvik fra	<u>Forskrift om regionalt miljøtilskudd i jordbruket, Trøndelag (2022):</u> § 4 Bratt areal: Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Trøndelag, § 3 Grunnvilkår: «Foretaket må drive «vanlig jordbruksproduksjon» på en eller flere landbrukseiendommer. § 4: «Arealer som kun beites gis ikke tilskudd.» § 7 «Slått av verdifulle jordbrukslandskap, innmark». Arealene skal være slått i søknadsåret. § 11 Skjøtsel av biologisk verdifulle areal: «Arealene må være innmarksareal. Arealene skal være prega av lang tids bruk til slått og eller beite og ha innslag av planter som er karakteristisk for gammel kulturmark». § 20 Grasdekt kantsone i åker: «Formålet med tilskuddet er å stimulere til etablering av flerårig grasdekke langs kanten mot vassdrag på arealer som er utsatt for erosjon og avrenning av næringsstoffer». § 22 spredning av husdyrgjødsel om våren og eller vekstsesong: jf § 3 Grunnvilkår; «Tilskuddet tilfaller det foretaket som gjennomført tiltaket på arealer de disponerer i søknadsåret».
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart

Kommentar	Noen av observasjonene som er vist i dokumentet «Indre Fosen innvilga saker regionalt miljøtilskudd 2022», sendt over til kommunen i forbindelse med foreløpig rapport, er tatt bort med bakgrunn i gjennomgangen på forvaltningskontrollen og tilbakemelding fra kommunen. Observasjoner der flyfoto fra 2018 sannsynliggjør at tiltak er gjennomført som omsøkt, er også tatt bort. Inntrykket er likevel at kommunen i saksbehandlingen i for liten grad dokumenterer og bruker flyfoto for å vurdere om omsøkte tilskudd er berettiga. Nye flyfoto viser selvsagt sikrest arealenes tilstand og drift, men eldre flyfoto vil ofte også være til stor hjelp. Dersom saksbehandler med bakgrunn i flyfoto er usikker på om status for arealet, bør søker kontaktes for avklaring. Hvilke vurderinger som er gjort kan gjerne skrives i merknadsfeltet som dokumentasjon, og som hjelp for saksbehandling senere år. Kommunen kan tydeligere i sine rutiner skrive at tiltak bør sjekkes mot flyfoto der tiltakene på disse kan sannsynliggjøres.
-----------	---

7 Avsluttende kommentarer

Statsforvalteren vil bemerke at det gjøres mye godt arbeid i Indre Fosen kommune på landbruksområdet. Gjennom kontrollen er det påpekt forhold som kan tas med inn i kommunens viktige arbeid med å videreutvikle kommunens system for internkontroll på landbruksområdet.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

07.11.2023

Saknr

48/23

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/395 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Lurer du på om du er inhabil - dette bør du vite

Saksopplysninger

1. Det er ikke farlig å være inhabil som politiker, men det blir feil hvis du ikke opplyser om det.

Lurer du på om du er inhabil? Dette bør du vite

Kommunal Rapport 03.10.2023

Det er ikke farlig å være inhabil som politiker, men det blir feil hvis du ikke opplyser om det.

Habilitetssaker i rikspolitikken de siste månedene har satt habilitet for politikere på dagsordenen. Også lokal- og fylkestingspolitikere må forholde seg til habilitetsregler, og de fleste kommuner og fylker har greie regler for dette. Er du ny i kommunestyret eller fylkestinget, er habilitetsregler noe du må sette deg inn i.

Inhabilitet eller ugildhet innebærer at det foreligger omstendigheter som er egnet til å svekke tilliten til en persons upartiskhet. Slike omstendigheter kan være slektskap til den saken gjelder eller økonomiske interesser i utfallet av saken. Hvis man er inhabil, skal man ikke delta i behandling av saken.

«Når kan jeg være inhabil?»

Fagsjef for Folkevalgprogrammet i KS, Dag-Henrik Sandbakken, forteller i Kommunal Rapports podkast Kontrollutvalget, om hvordan man går fram når man skal få sin habilitet vurdert. Det starter med at den enkelte representant selv skjønner at «nå kommer en sak der jeg kan være inhabil».

1. Når du får saker til behandling må du spørre deg selv: Er det noe ved denne saken som gjør at man kan stille spørsmål ved min habilitet? Hvis du er i tvil, meld ifra til ordfører i god tid før møtet, så ordfører kan få administrasjonen til å vurdere habiliteten din. Husk å gi alle nødvendige opplysninger.
2. Når du kommer til møtet og saken åpnes, ber du om ordet, går på talerstolen og forklarer situasjonen. Eksempel: Min ektefelle har økonomiske interesser i denne saken. Så trer du til side mens kollegiet behandler saken om din habilitet. Ordfører vil ofte komme med en tilrådning. Hen vil kanskje si at jeg råder kommunestyret å erklære representanten for inhabil. Så stemmes det. Noen ganger er det kanskje også en liten debatt hvis det er uenighet.
3. Dersom kommunestyret eller fylkestinget har bestemt at du er inhabil, får du ikke delta i behandlingen av saken. Da må du fratre, og sette deg bak i rommet eller på siden. Du trenger ikke å forlate rommet.
4. Når dette er godt forberedt, har man ofte innkalt vara som tar plass i behandlingen av saken.

Tren habilitetsmuskelen

I KS' folkevalgprogram, som er en slags politikeropplæring, brukes det mye tid på dette temaet. Det blir brukt eksempler, og man trener rett og slett opp habilitetsmuskelen.

Fagsjef for Folkevalgprogrammet i KS, Dag-Henrik Sandbakken, mener det er lurt å trene på habilitetseksempler.

Dersom man har vært med på å behandle en sak og har vært inhabil, kan vedtaket bli ugyldig. Vedtaket kan klages inn til lovlighetskontroll hos Statsforvalteren og departementet.

– Det er viktig at habilitetsreglene ikke er et bekvemmelighetsflagg. Du skal ikke be om å bli erklært inhabil fordi saken blir litt vanskelig for deg, eller at det blir litt for nært med naboer, bekjente eller kollegaer, sier Sandbakken.

Engasjement fører heller ikke til inhabilitet. Om du har snakket varmt for en sak fra talerstolen i kommunestyret, drevet en Facebook-gruppe for en sak, gått i demonstrasjonstog for den samme saken, er du ikke inhabil når saken kommer til kommunestyret. Et eksempel på dette er en utbygging du er veldig imot, og som du har engasjert deg for å stoppe.

Av og til vedtar kommunestyret at en representant er inhabil for å være på den sikre siden. Et eksempel er fra Indre Østfold, der en representant hadde et nært vennskap til en utbygger. Han kunne vært habil, men meldte seg inhabil for unngå unødige spekulasjoner.

Aksjer og folkevalgte

Å eie aksjer som folkevalgt, er en tematikk som er blitt mye diskutert etter oppmerksomheten rundt Erna Solbergs ektefelle Sindre Finnes' aksjekjøp. Det er fullt mulig for alle å handle aksjer selv om man sitter i et kommunestyre eller fylkesting. Og det er ikke like problematisk som for rikspolitikere og særlig regjeringsmedlemmer, påpeker Sandbakken.

– Men kjøper du aksjer i et lokalt selskap, må du passe på dersom det kommer en sak til kommunestyret eller fylkestinget som omhandler det selskapet, sier Sandbakken.

Dette lurar de fleste på

Kommunal Rapport har spurt to ordførere om hvordan de håndterer habilitet. Høyre-ordfører Beate Skretting i Grimstad sier den vanligste årsaken til at politikerne vil ha sin habilitet vurdert, er at man har verv som, for eksempel som styremedlem, eller er ansatt i det firmaet en aktuell sak angår.

– Noen ganger vurderes også habilitet når det gjelder nært vennskap eller andre relasjoner, sier Skretting.

Ordfører Beate Skretting (H) i Grimstad i Agder har selv vært inhabil på grunn av mannens styreverv.

Senterparti-ordfører Ida Stuberg i Inderøy nevner også styreverv som én av de vanligste årsakene til at folk vil ha sin habilitet vurdert.

– Den vanligste årsaken tror jeg må være når det er snakk om økonomiske tilskudd til diverse lag og foreninger der lokalpolitikere er medlemmer av styret i organisasjonen. Det kan for eksempel være styremedlem i et idrettslag som har søkt om økonomisk tilskudd til snøscooter eller lignende, sier hun.

Skretting sier at noen avgjørelser kan være vanskeligere enn andre.

– Det kan være vanskelig å vurdere habilitet når det gjelder relasjoner og nære vennskap som ikke faller inn under noen automatiske habilitetsregler i forvaltningsloven, men som er mer skjønsmessig vurdering av såkalt særegne forhold, sier hun.

De to ordførerne opplever ikke habilitetshåndteringen som generelt problematisk.

– Vi har stor bevissthet rundt dette, og det gjøres gode vurderinger av jurist når habilitetsspørsmål reises, sier Skretting.

– Lokalpolitikere er engasjerte folk og har tillitsverv ved siden av politikken. Min opplevelse er at kommunestyrets representanter er observante på å stille spørsmål når det oppstår forhold som krever habilitetsvurdering, sier Stuberg.

Ordførerne har vært inhabile

Skretting var inhabil i en sak om et idrettslag der mannen hennes var nestleder i klubben.

– Jeg stilte spørsmål om min habilitet i forkant av møtet, kommunestyret vurderte habilitetsspørsmålet, og saken ble behandlet uten at jeg deltok, sier hun.

Stuberg har også vært inhabil. Et eksempel var ved behandling av en sak om et samfunnshus hvor broren hennes var styreleder. Styret hadde søkt om fondsmidler til bolystiltak. Stuberg trådte til side mens saken ble behandlet.

– Et annet eksempel er at jeg er styreleder i Oi! trøndersk mat og drikke. Dette selskapet har gjennomført arbeidet med å revidere trøndersk matmanifest. Da Inderøy kommune skulle behandle saken politisk om kommunen også skulle tiltre det reviderte matmanifestet, ba jeg kommunestyret vurdere min habilitet, og trådte til side. Jeg ble erklært inhabil og deltok ikke i behandling av saken, sier Stuberg.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

07.11.2023

Saknr

49/23

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/395 - 2

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak.

Eksempel på tema som kan tas opp:

- Deltagelse på kurs/konferanse
- Endring av møtedato / tidspunkt
- Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte
- Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Indre Fosen kommune

Møtedato

07.11.2023

Saknr

50/23

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/395 - 3

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 07.11.2023, godkjennes.